

سازمان تأمین اجتماعی

SOCIAL SECURITY ORGANIZATION

کارشناس «آتی‌نو» به پرسش‌های بیمه‌ای خوانندگان پاسخ می‌دهد

معاینات پزشکی پیش از بیمه اختیاری

گزارش

حوزه کار و تأمین اجتماعی به دلیل تعدد قوانین و مقررات، دارای پیچیدگی‌ها و ظرافتی است که بسیاری از افراد و مشاغل در حوزه کاری و کارفرمایی رادرگیر خود می‌کند. یکی از ضروری‌ترین امور حمایتی در این بستر، ارائه خدمات مشاوره تخصصی است. از این رو، هفته‌نامه آتی‌نو با راه‌اندازی این صفحه، تلاش دارد تا با ارائه خدمات مشاوره، کمک کند تا شرکای اجتماعی سازمان تأمین اجتماعی بتوانند وفق قوانین و مقررات، بخشنامه‌ها و آیین‌نامه‌های اجرایی از حقوق خود مطلع شده تا هنگام بروز مشکل یا اختلاف به راهکاری درست و دقیق دست یابند.

احمد فاضلی
کارشناس سازمان
تأمین اجتماعی

بیمه اعضای سازمان نظام دامپزشکی کشور یکی از گروه بیمه‌های توافقی سازمان تأمین اجتماعی است. در این ارتباط آقا یا خانم دامپزشک که دارای کارت شناسایی معتبر از سازمان نظام دامپزشکی باشد و رابطه مزدگیری نداشته و تحت پوشش نظام بیمه‌ای خاص دیگری نباشد با داشتن حداکثر ۵۰ سال سن (در صورتی که متقاضی سابقه پرداخت حق بیمه نزد سازمان تأمین اجتماعی داشته باشد معادل مدت سابقه بیمه قبلی وی جهت ورود به دایره مشمولان به سقف سنی مجاز ۵۰ سال افزوده می‌شود) با معرفی سازمان مذکور می‌تواند شخصاً به عنوان بیمه‌شده توافقی از بیمه سازمان تأمین اجتماعی بهره‌مند شود. ضمناً نرخ حق بیمه همانند سایر بیمه‌شدگان توافقی ۲۷ درصد (بدون سه درصد بیمه بیکاری) است؛ لذا این گروه از بیمه‌شدگان مشمول دریافت مقرری بیمه بیکاری نیستند، اما اگر دامپزشک و یا سایر بیمه‌شدگان توافقی در یکی از کارگاه‌های مشمول قانون تأمین اجتماعی شاغل باشند و از کارفرما مزد دریافت کنند، مشمول بیمه اجباری با نرخ ۳۰ درصد بوده و در این حالت طبق شرایط و ضوابط مربوطه مشمول دریافت بیمه بیکاری نیز خواهند بود.

۲۷ درصد (بدون سه درصد بیمه بیکاری) است؛ لذا مشمول دریافت مقرری بیمه بیکاری نیست، تعهدات سازمان تأمین اجتماعی در قبال این قبیل بیمه‌شدگان توافقی شامل تعهدات بلندمدت (بازنشستگی، کارافتادگی کلی و فوت) و قسمتی از تعهدات کوتاه‌مدت شامل کمک‌هزینه ازدواج بلاعوض، پروتز و اروتز، کمک‌هزینه کفن و دفن، کمک‌هزینه سفر بیمه‌شده بیمار و همراه او و همچنین انجام خدمات درمانی است. البته به اطلاع مهندسان ساختمان و مهندسان کشاورزی و منابع طبیعی هم می‌رسانیم که آنها نیز در صورت داشتن کارت عضویت از سازمان نظام مهندسی ساختمان و یا سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی، با معرفی سازمان‌های فوق‌الذکر می‌توانند همانند شرایط بیمه مهندسان معدن، بیمه‌شده توافقی تأمین اجتماعی شوند. لازم به یادآوری است چنانچه مهندسان معدن و یا ساختمان و یا کشاورزی در یکی از کارگاه‌های مشمول قانون تأمین اجتماعی شاغل و از کارفرما مزد دریافت کنند در این صورت مشمول بیمه اجباری با نرخ ۳۰ درصد بوده و طبق ضوابط مربوطه مشمول دریافت مقرری بیمه بیکاری نیز خواهند بود.

برای پروژه آبخیزداری از وجود یک شرکت پیمانکار خارجی استفاده کند. با توجه به اینکه این پروژه از محل طرح‌های عمرانی عملیاتی می‌شود، آیا حق بیمه قرارداد متعده با پیمانکار خارجی همانند پیمانکاران ایرانی مشمول طرح‌های عمرانی (طرح تملک دارایی‌های سرمایه‌ای) می‌شود؟

مالک یک شرکت ساختمانی حقوقی هستیم. اخیراً در رابطه با احداث یک پروژه تجاری با یک مؤسسه خصوصی قرارداد منعقد کرده‌ایم. به علت وسعت کاری پیمان، تصمیم داریم بخشی از عملیات پروژه را با انعقاد قرارداد دیگر به پیمانکار فرعی واگذار کنیم. سؤال این است آیا موقع اخذ مقاصحساب تأمین اجتماعی، کارکرد پیمانکار فرعی از ناخالص کارکرد پیمانکار اصلی کسر می‌شود؟

چنانچه در قرارداد‌های غیرعمرانی (مانند پروژه شما) اگر پیمانکار اصلی قسمتی از عملیات پیمان را با انعقاد قرارداد جدید به پیمانکار فرعی واگذار کند، بدو حق بیمه پیمانکار فرعی با توجه به نوع و موضوع عملیات و تعهد طرفین محاسبه شده و پس از وصول حق بیمه، مقاصحساب برای پیمانکار فرعی صادر می‌شود. در این رابطه چنانچه حق بیمه پیمانکار فرعی طبق ماده (۴۱) قانون تأمین اجتماعی (براساس ضرایب مربوطه حسب مورد) محاسبه شده باشد، در این صورت معادل حق بیمه پرداختی پیمانکار فرعی از حق بیمه پیمانکار اصلی کسر می‌شود، اما اگر حق بیمه پیمانکار فرعی به استاندارد ماده (۴۷) قانون تأمین اجتماعی و براساس لیست‌های ارسالی و بازرسی کارگاهی یا دفاتر قانونی (حسب مورد شخصیت حقیقی یا حقوقی) محاسبه شود، در این حالت معادل کارکرد پیمانکار فرعی از کارکرد پیمانکار اصلی کسر می‌شود.

مدتی است در رشته مهندسی معدن فارغ‌التحصیل شده‌ام. ۳۰ سال سن دارم و عضو سازمان نظام مهندسی معدن هستم؛ آیا مهندسان امثال من می‌توانند خود را بیمه تأمین اجتماعی کنند؟

بله. اگر مهندس معدن دارای کارت عضویت از سازمان نظام مهندسی معدن باشد و در شغل مرتبط اشتغال به کار داشته و تحت نظام بیمه‌ای خاص دیگری قرار نگرفته و فاقد رابطه مزدگیری باشد، با حداکثر سن ۵۰ سال (در صورت داشتن سن بیشتر لازم است معادل سن اضافی، سابقه قبلی پرداخت حق بیمه داشته باشد) با معرفی سازمان مذکور، می‌تواند شخصاً به عنوان بیمه‌شده توافقی از بیمه سازمان تأمین اجتماعی بهره‌مند شود. ضمناً نرخ حق بیمه

آیا فردی که می‌خواهد خودش را بیمه اختیاری کند، نیاز به انجام معاینات پزشکی برای خود و افراد تحت تکفل قانونی‌اش دارد؟ در صورت انجام معاینات، هزینه‌های مربوطه به عهده متقاضی است یا سازمان تأمین اجتماعی؟

غیر از بیمه‌شدگان اجباری که معاینات آنها بر اساس ضوابط ماده (۹۰) قانون تأمین اجتماعی صورت می‌گیرد، دیگر متقاضیان بیمه تأمین اجتماعی طبق آخرین دستورالعمل صادره که بیمه مورد درخواست آنان جنبه غیراجباری و اختیاری دارد (شامل بیمه اختیاری، بیمه صاحبان حرف و مشاغل آزاد، بیمه‌های توافقی، بیمه ایرانیان خارج کشور، بیمه کارفرمایان صنفی، بیمه کارگران ساختمانی، بیمه رانندگان، بیمه قالیبافان و شاغلان صنایع دستی شناسه‌دار و...) افراد تحت تکفل بیمه‌شده نیاز به معاینات پزشکی ندارند؛ اما اگر خود متقاضی (بیمه‌شده اصلی) ظرف ۱۰ سال قبل از تاریخ درخواست، حداقل یک سال و همچنین ظرف یک سال قبل از تاریخ درخواست حداقل ۹۰ روز سابقه قبلی پرداخت حق بیمه داشته باشد (دو شرط توأماً) از انجام معاینات پزشکی اولیه معاف خواهد بود؛ در غیر این صورت باید با معرفی سازمان تأمین اجتماعی از نظر کارافتادگی کلی یا هزینه شخصی خود مورد معاینات پزشکی قرار گیرد. لازم به یادآوری است در بیمه صاحبان حرف و مشاغل آزاد نرخ ۱۸ درصد طبق شرایط بالا لازم است معاینه شوند، اما نرخ ۱۲ درصد کلاً معاینات پزشکی نیاز ندارد و در نرخ ۱۴ درصد نیز اگر متقاضی حداقل یک سال سابقه پرداخت حق بیمه داشته باشد نیاز به معاینات پزشکی نخواهند داشت.

با توجه به دستورات رهبری در باب فرزندآوری، سازمان تأمین اجتماعی در راستای تسهیل ازدواج بیمه‌شدگان چه تمهیدات و حمایت‌هایی را در نظر گرفته است؟

یکی از تعهدات کوتاه‌مدت سازمان تأمین اجتماعی در قبال بیمه‌شدگان، پرداخت کمک‌هزینه ازدواج بلاعوض است و طبق بخشنامه‌های مربوطه، بیمه‌شدگان اجباری و بالغ بر ۲۵ گروه از بیمه‌شدگان توافقی و رانندگان درون شهری و برون شهری چنانچه ظرف پنج سال قبل از تاریخ ثبت ازدواج حداقل ۷۲۰ روز سابقه پرداخت حق بیمه داشته باشند می‌توانند از کمک‌هزینه بلاعوض ازدواج سازمان تأمین اجتماعی استفاده کنند. البته در خصوص بیمه‌شدگان اجباری، باید در تاریخ ثبت ازدواج رابطه استخدامی بیمه‌شده با کارفرما قطع نشده باشد (غیر از دوران خدمت سربازی) ضمناً این کمک‌هزینه ازدواج صرفاً به ازدواج اول تعلق می‌گیرد و اگر زوجین هر دو بیمه‌شده بوده و از شرایط مربوطه برخوردار باشند هر دو نفر زن و شوهر می‌توانند از این کمک‌هزینه ازدواج بلاعوض بهره‌مند شوند.

اداره کل منابع طبیعی - زیرمجموعه وزارت جهاد کشاورزی - یکی از استان‌ها قصد دارد

غیر از
بیمه‌شدگان
اجباری که
معاینات آنها بر
اساس ضوابط
ماده (۹۰) قانون
تأمین اجتماعی
صورت

می‌گیرد، دیگر
متقاضیان بیمه
تأمین اجتماعی
طبق آخرین
دستورالعمل
صادر که
بیمه مورد
درخواست

آنان جنبه
غیراجباری
و اختیاری
دارد (شامل
بیمه اختیاری،
بیمه صاحبان
حرف و مشاغل
آزاد، بیمه‌های
توافقی، بیمه

ایرانیان خارج
از کشور، بیمه
کارفرمایان
صنفی، بیمه
کارگران
ساختمانی،
بیمه رانندگان،
بیمه قالیبافان
و شاغلان
صنایع دستی

شناسه‌دار
و... افراد
تحت تکفل
بیمه‌شده نیاز
به معاینات
پزشکی ندارند

بیش از یک‌چهارم حقوق یا دستمزد شاغلان معیل
۳- بیش از یک‌سوم حقوق یا دستمزد شاغلان مجرد
۴- هزینه سفر و فوق‌العاده مأموریت کارکنان دولت
و مؤسسات و شرکت‌های دولتی
۵- حقوق کارکنان نیروهای مسلح که در حال جنگ
باشند

مدتی است در یک شرکت دولتی شاغل هستم. قبلاً کارفرمای یک تولیدی بوده و در یکی از شعب سازمان تأمین اجتماعی بدهی اجرایی دارم. اخیراً از واحد اجرایات شعبه حکم برداشت از حقوق ام به محل اشتغال فعلی ابلاغ شده است. آیا این کار سازمان تأمین اجتماعی قانونی است؟

بله! طبق آیین‌نامه اجرایی ماده (۵۰) قانون تأمین اجتماعی کارفرمایانی که بدهی اجرایی دارند و نسبت به پرداخت آن تمکین نمی‌کنند، واحد اجرایات شعبه تأمین اجتماعی پس از مالیهی اموال مدیون، بازداشت مزد و حقوق مدیون را به اداره یا مؤسسه متبوع وی (به عنوان شخص ثالث) که در آنجا شاغل است ابلاغ می‌کند؛ اداره یا مؤسسه مربوطه نیز مکلف است تا استهلاک بدهی مدیون، در کسر مبلغ بازداشت شده از حقوق یا حتی مستمری او و واریز آن به حساب سازمان تأمین اجتماعی اقدام کند. در غیر این صورت مؤسسه مربوطه مسئول بوده و واحد اجرایات شعبه تأمین اجتماعی طبق ماده (۳۹) آیین‌نامه ماده (۵۰) قانون تأمین اجتماعی نسبت به صدور برگ لازم‌الاجراء علیه دستگاه مربوطه اقدام کرده و معادل بدهی مدیون، اموال شخص ثالث (اداره مربوطه) را بازداشت می‌کند، البته در این ارتباط یادآوری می‌شود که طبق ماده (۳۴) آیین‌نامه ماده (۵۰) قانون، بازداشت وجوه و موارد زیر ممنوع است: ۱- بیش از یک‌چهارم حقوق یا مستمری بازنشستگی و کارافتادگی ۲- بیش از یک‌چهارم حقوق یا دستمزد شاغلان معیل ۳- بیش از یک‌سوم حقوق یا دستمزد شاغلان مجرد ۴- هزینه سفر و فوق‌العاده مأموریت کارکنان دولت و مؤسسات و شرکت‌های دولتی ۵- حقوق کارکنان نیروهای مسلح که در حال جنگ باشند

شرکت تازه تأسیس پیمانکاری هستیم و تصمیم داریم قرارداد حمل‌ونقل ریلی با یک واگذارنده کار منعقد کنیم. حق بیمه این نوع قراردادها با چه مأخذی محاسبه می‌شود؟

در قرارداد‌های حمل‌ونقل ریلی که مقاطعه کار با واگذارنده کار منعقد می‌کند، نظیر به اینکه در این قراردادها اصولاً ۶۰ الی ۸۰ درصد از دریافتی توسط پیمانکار جهت استفاده از امکانات ریلی و کشتی به شرکت راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران پرداخت می‌شود. لذا پس از کسر سهم مذکور (با تأیید راه‌آهن)، حق بیمه کارکنان شاغل در قرارداد نسبت به مانده سهم پیمانکار با احتساب بیمه بیکاری مربوطه به ماخذ ۷/۸ درصد محاسبه و وصول می‌شود. البته سازمان تأمین اجتماعی مقاصحساب قرارداد را به میزان ناخالص کل کارکرد صادر می‌کند.

مدیرعامل شرکت پیمانکاری راهسازی هستیم. در قرارداد‌هایی که شرکت پیمانکاری با واگذارنده کار منعقد می‌کند، با توجه باینکه پیمانکار یک شخصیت حقیقی است، آیا مدیرعامل می‌تواند همراه با لیست بیمه کارکنان شاغل در پیمان، نام خود را نیز به عنوان بیمه‌شده در لیست بیمه درج کرده و حق بیمه آن را پرداخت کند؟

بله. اگر یک نفر یا شرکا یا اعضای هیأت‌مدیره شرکت به عنوان مسئول یا سرپرست پروژه در پیمان مربوطه اشتغال به کار داشته و مزد دریافت کند با تأیید واگذارنده کار، دریافت صورت مزد و حقوق وی در قرارداد و پرداخت حق بیمه مربوطه بلامانع است.

دامپزشک هستیم. آیا ما دامپزشکان نیز مانند سایر اقشار جامعه می‌توانیم خود را بیمه تأمین اجتماعی کنیم؟